

**ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ**

ΜΑΘΗΜΑ 2

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

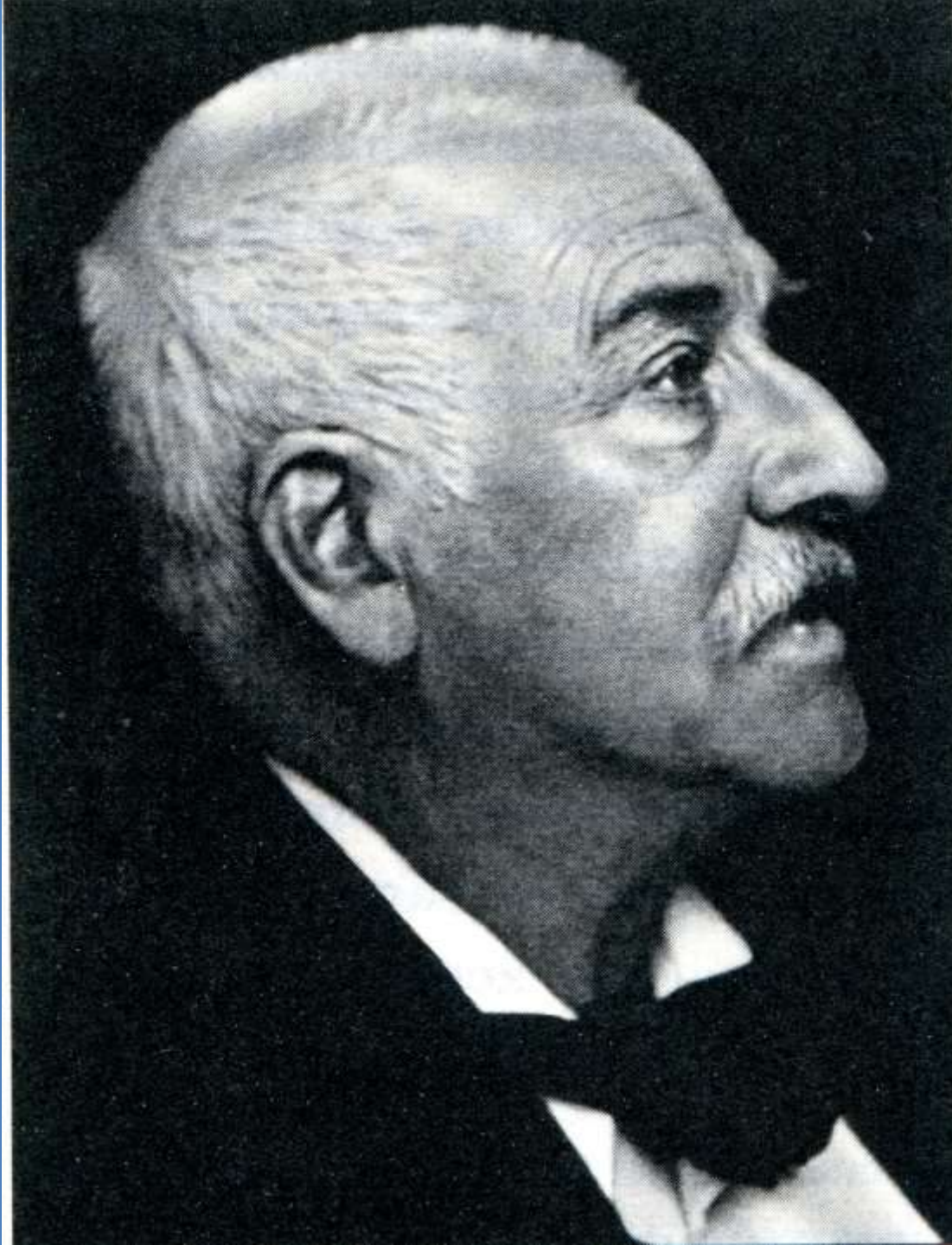
- Η ιστορία της τέχνης, ως γνωστικό πεδίο διακριτό από την αποκλειστική επικέντρωση στην ιστορική εξέταση της τέχνης της αρχαιότητας, διδάχτηκε για πρώτη φορά συστηματικά στο Πανεπιστήμιο του Göttingen από έναν ζωγράφο, τον ιταλικής καταγωγής Γερμανό Johann Dominik Fiorillo (1748- 1821).
- Το γεγονός αυτό σημαίνει δύο πράγματα, τον σημαίνοντα ρόλο της Γερμανίας στη γένεση του ακαδημαϊκού πεδίου της ιστορίας της τέχνης και από την άλλη την επιβίωση στον 19^ο αιώνα μιας παράδοσης που εγκαινίασαν ο *Βίοι* του Vasari τον 16^ο αιώνα.

- Η ιστορία της τέχνης ως συστηματικό γνωστικός κλάδος θα συγκροτηθεί ουσιαστικά όταν οι απαιτήσεις της ακαδημαϊκής έρευνας θα επιβάλλουν τη σαφή διάκριση μεταξύ του παραγωγού και του μελετητή του έργου τέχνης, δηλαδή μεταξύ του καλλιτέχνη και του ιστορικού.
- Η ιστορία της τέχνης συγκροτείται ως ακαδημαϊκός κλάδος εντός του νέου ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Ναπολέων, συγκρότηση του Γερμανικού Έθνους, νέα αντίληψη για το πανεπιστήμιο – ερευνητικό πανεπιστήμιο, εξορθολογισμός της γνώσης, αντίδραση στους Ιησουΐτες-

- Το 1878 διαχωρίζεται η Ιστορία της Τέχνης από την Αισθητική.
- Στην Ελλάδα το περιεχόμενο της διδασκαλίας του μαθήματος της «Ιστορίας της καλλιτεχνίας και Μυθολογίας» θα διδάξει ο φιλόλογος Στυλιανός Κωνσταντινίδης στο Σχολείο των Τεχνών.
- Σημαίνει την αποκόλληση της Ιστορίας της Τέχνης στην Ελλάδα από την συγγενή επιστήμη της Αρχαιολογίας.

- Η Σχολή του Βερολίνου εισηγείται τη συστηματική ιστορική-κριτική μέθοδο στην ιστορία της τέχνης.
- Για την ερμηνεία των καλλιτεχνικών φαινομένων χρησιμοποιείται το έργο τέχνης αλλά και το αρχειακό υλικό (Φετιχοποίηση του κράτους, θεματοφύλακα των αρχείων).
- Το έργο τέχνης και το Μουσείο: Οι βασιλείς της Γαλλίας και της Γερμανίας συλλέκτες.
- Σκοπός ήταν η ανάδυση του κράτους ως μιας σημαντικής πολιτιστικής δύναμης μεταξύ των άλλων ευρωπαϊκών κρατών.
- Η Αυτοψία μπορεί να οδηγήσει σε διόρθωση των σφαλμάτων που καταγράφονται στις φιλολογικές πηγές.

- Το μουσείο και η ιστορία της τέχνης αποτελούν «συγκοινωνούντα δοχεία». Η ίδια η ιστορία αποτελούσε τον κοινό τους παρονομαστή.
- Πρώιμος ρομαντισμός: παραπομπή στον Μεσαίωνα – χριστιανισμός.

Die Cultur der Renaissance

in Italien.

Ein Versuch

von

Jacob Burckhardt.

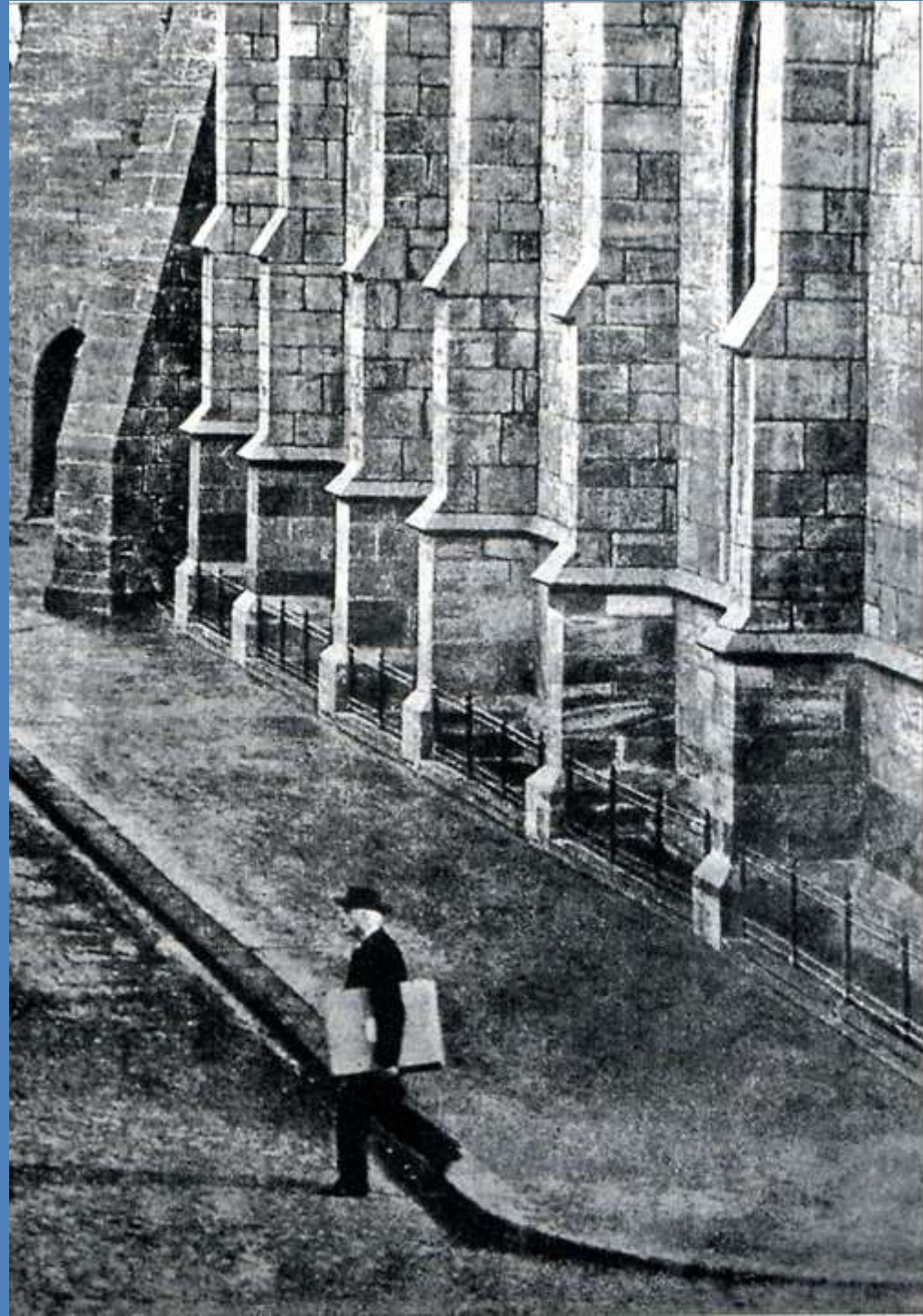

Basel,

Druck und Verlag der Schweighäuser'schen Verlagsbuchhandlung.

1860.

Jacob Burckhardt (1837-1897)

- Ιστορία της τέχνης και Kulturgeschichte.
- Αρχικές μελέτες για τον Μεσαίωνα. Αποκλειστικά και μόνο πανεπιστημιακός, δεν κατείχε κρατικές θέσεις.
- Τονίζει την ειδική αξία της Αναγέννησης ως πολιτιστικής περιόδου, όπως εκδηλώνεται στην Ιταλία του 14^{ου} και 15^{ου} αιώνα. Σε αντιδιαστολή με το βόρειο μεσαιωνικό της προηγούμενο αλλά και το βόρειο μεταμεσαιωνικό της ανάλογο., δηλαδή την πέραν των Άλπεων Αναγέννηση του 16^{ου} αιώνα.
- Ιταλοποιεί την Αναγέννηση.

- Αντιμετωπίζει την αρχαιότητα ως μια σημαντική παράμετρο για τη συγκρότηση του αναγεννησιακού πολιτισμού της Ιταλίας,
- Εξετάζει τη λειτουργία του πολιτεύματος των ιταλικών πόλεων.
- Ιστορία της τέχνης και πολιτιστική ιστορία.

- Απροσδιόριστος αριθμός δημιουργημάτων συνθέτει το «σώμα» της τέχνης, σε συνδυασμό με την ποικιλία και την πολυπλοκότητά τους, είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες αποδυνάμωσης της προσπάθειας να οριστεί η τέχνη.

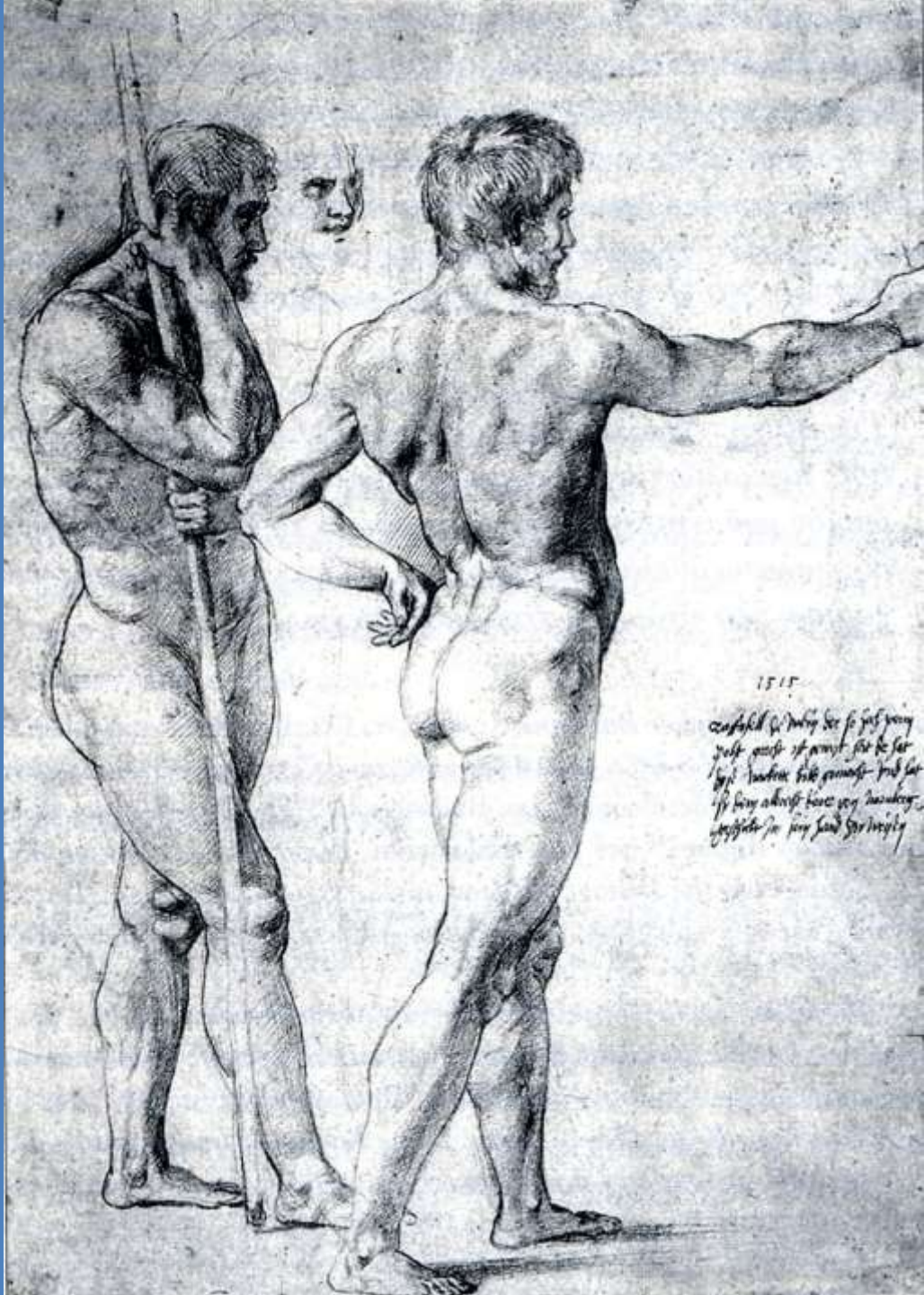

G. & L. Borglum, *Τέσσερις Πρόεδροι των ΗΠΑ*, 1934-39

2 Σκαλιστή γκλίτσα

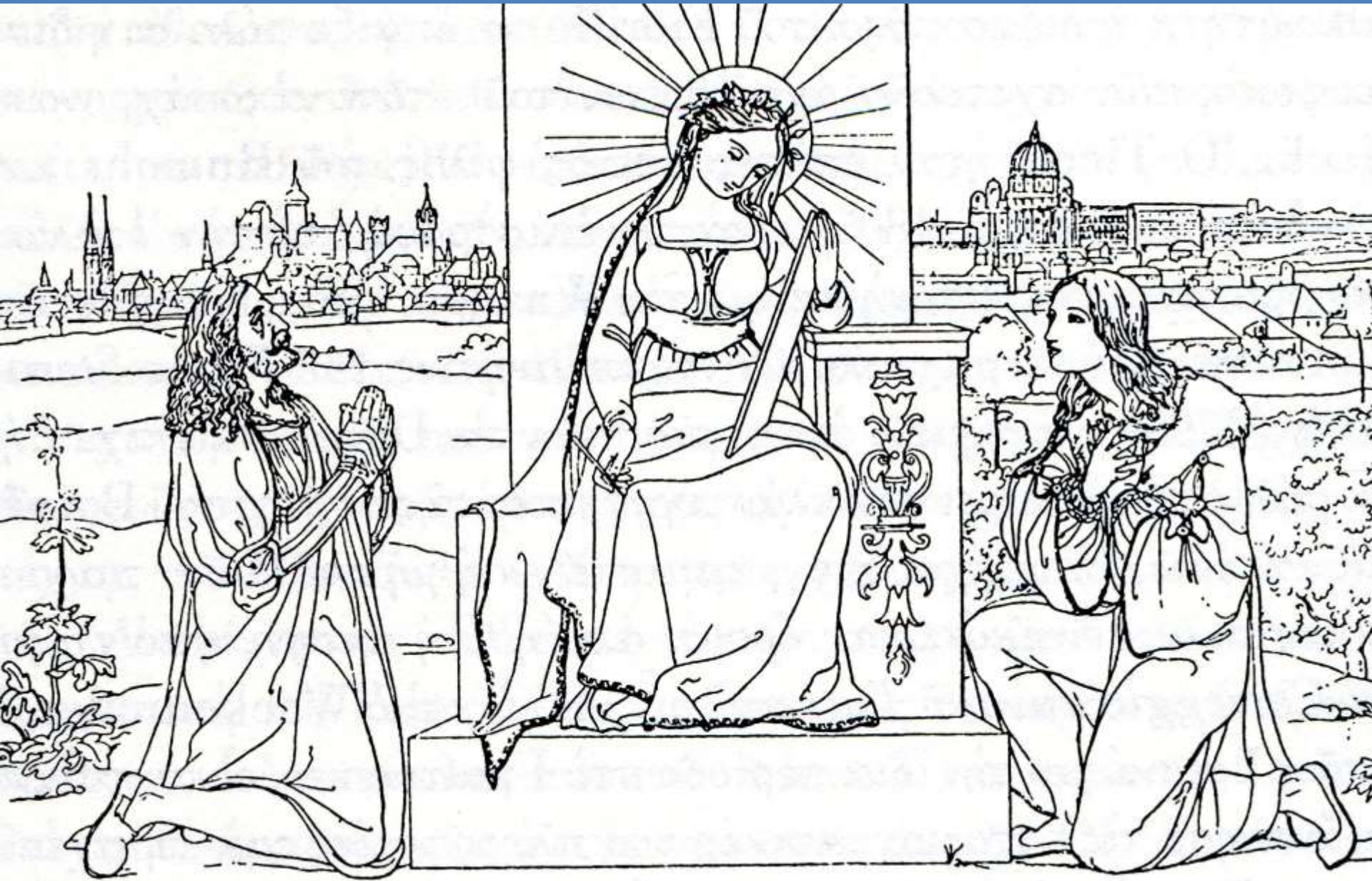
- Ένα ζωγραφισμένο με το χέρι σκεύος
- Έργα της Conceptual Art (δεν βλέπουμε τα έργα τέχνης, αλλά τα πιστοποιεί ο καλλιτέχνης)
- Visual art (οπτικός πολιτισμός)
- Ζωγραφική
- Γλυπτική αρχιτεκτονική
- Φωτογραφία
- Κόμικς
- Διεπιστημονική θεώρηση (γλωσσολογία, ιστορία, ανθρωπολογία, ψυχολογία, κοινωνικές επιστήμες, φιλοσοφία)

1515

Das ist die Rückansicht des menschlichen Körpers
welche die Muskeln der Rücken- und Hüften-
gegend zeigt. Die Muskeln sind durch
die Linien angedeutet, welche die Richtung
der Fasern anzeigen. Die Zeichnung ist
aus dem Leben gezeichnet.

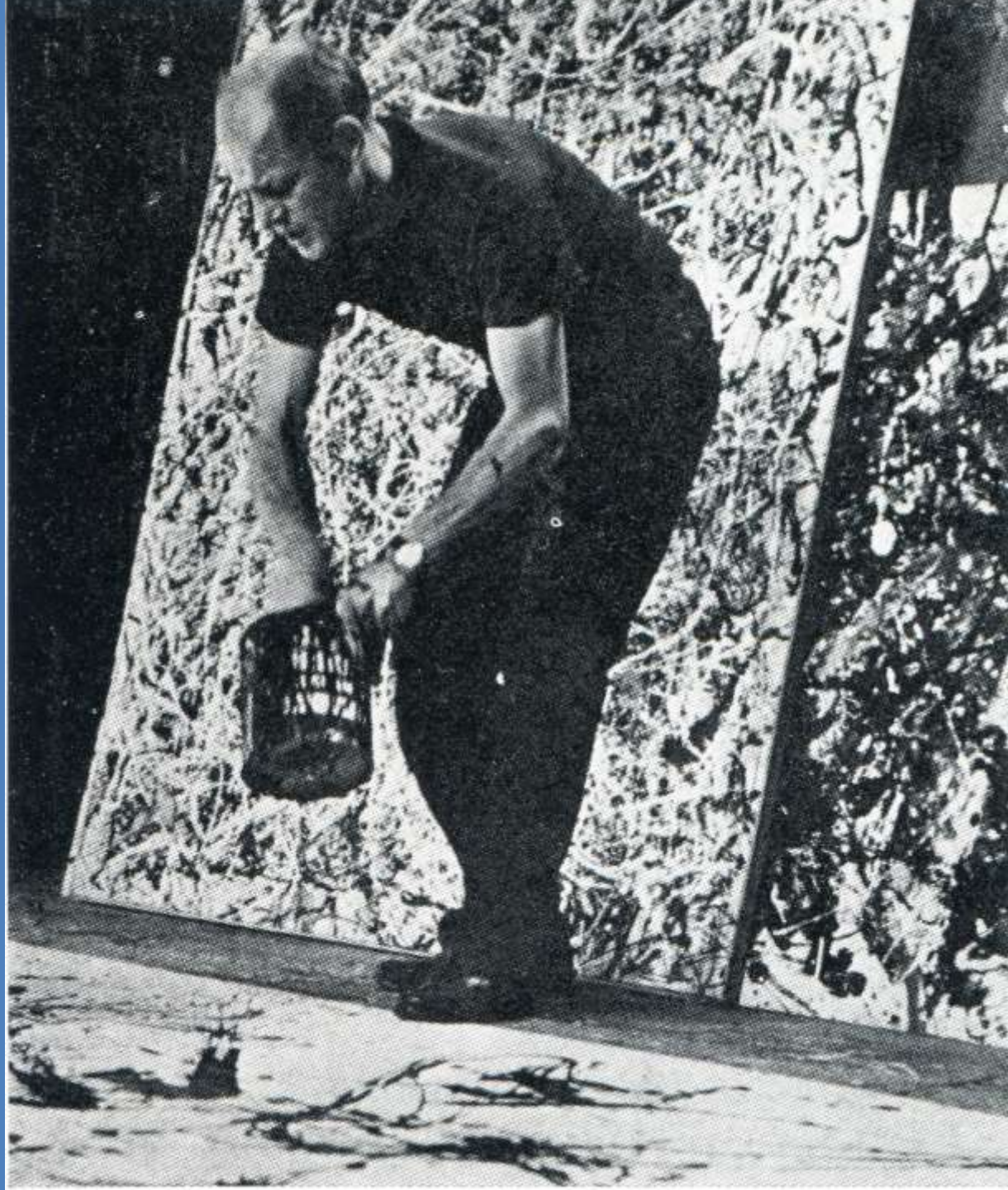

- Το έργο τέχνης έχει τη δική του υπόσταση και αυτοτέλεια. Διαμορφώνεται σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, σε ιδιαίτερο πολιτιστικό περιβάλλον.
- Η επιστήμη της ιστορίας της τέχνης κατατάσσει τα έργα σε κατηγορίες, ερευνά τα υλικά και τα μέσα της πραγμάτωσής τους, αναλύει τα εσωτερικά στοιχεία που τα συνθέτουν, εξετάζει την προσωπικότητα του δημιουργού και το πλαίσιο της εποχής του.
- Αντικείμενο – έργο τέχνης και ο λόγος για την ερμηνευτική του προσέγγιση.
- Στόχος είναι η ψυχική δόνηση που προκαλείται και η αισθητική εμπειρία. Αποτέλεσμα η ερμηνεία και κατανόηση μιας από τις συνιστώσες του πολιτισμού.

- Εικαστικές τέχνης = εικάζω, απεικονίζω.
- Τέχνες της επιφάνειας (σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτηριστική, φωτογραφία). Δύο διαστάσεις, Τρίτη διάσταση : ψευδαίσθηση
- Τέχνες του χώρου (γλυπτική, αρχιτεκτονική, και οι μορφές τέχνης του 20^{ου} αιώνα που εκτυλίσσονται μέσα σε πραγματικό χώρο ή αναμετριοούνται με αυτόν).
- Ανάμεσα στις δύο αυτές κατηγορίες βρίσκεται το ανάγλυφο. Είναι μεν τέχνη του χώρου, έχει ταυτόχρονα στενή εξάρτηση από την επιφάνεια. Έκτυπο ή έξεργο (υψηλό): Νόμοι της γλυπτικής.
- Πρόστυπο (χαμηλό) νόμοι της ζωγραφικής.